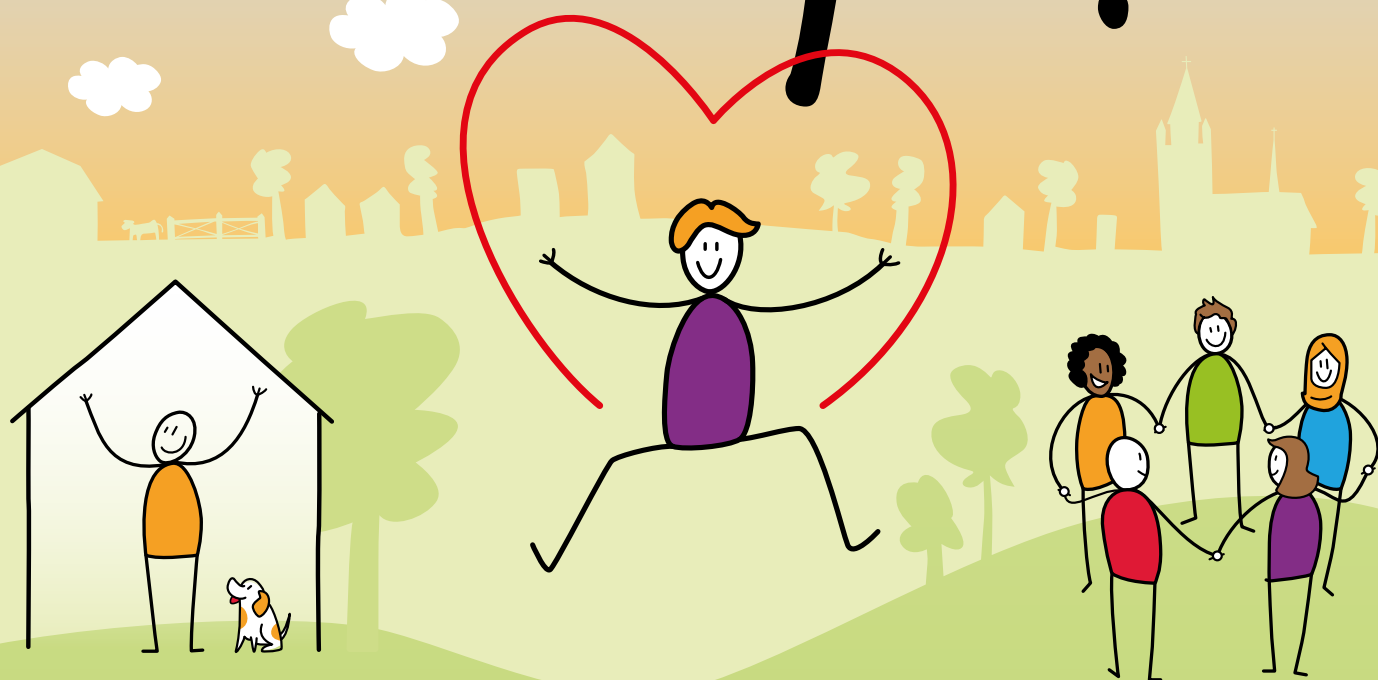

Nederweert

Durft!

Met aandacht en
een beetje lef
naar een gezonde
generatie

Inhoud

Inleiding	3
1. Startbeeld gemeente Nederweert	5
Programmaliijn 1	
2. Gezond en Actief opgroeien	9
2.1 Wat willen wij bereiken met Gezond en Actief opgroeien?	9
2.2 Wat gaan wij ervoor doen?	10
Programmaliijn 2	
3. Vitaal en Zelfredzaam	15
3.1 Wat willen wij bereiken met Vitaal en Zelfredzaam?	15
3.2 Wat gaan wij ervoor doen?	16
Programmaliijn 3	
4. Ontmoeten en Meedoen	22
4.1 Wat willen wij bereiken met Ontmoeten en Meedoen?	22
4.2 Wat gaan wij ervoor doen?	23
5. Kennis- en adviesfunctie GGD en coördinatie preventie	27
6. Monitoring en evaluatie	29
7. Programma's en schema Brede SPUK	30
8. Lokale uitvoeringsprogramma's	31
Bijlage 1:	
Positieve Gezondheid	32
Bijlage 2:	
Startbeeld gemeente Nederweert in cijfers	33

Inleiding

Nederweert Durft! is de titel van ons plan van aanpak.

Wat durven wij....?

Wij durven onze nek uit te steken voor het welzijn van inwoners. Dat doen wij vanuit *positieve gezondheid*¹; de brede kijk op gezondheid; ogen en oren open voor alles wat er speelt in de leefwereld van onze inwoners.

Van onze professionals vragen wij om te handelen mét en in het belang van onze inwoners. Ook onze inwoners dagen wij uit om te durven: tijdig hulp vragen en aandacht hebben voor andere inwoners in hun omgeving.

Wij zetten volop in op *preventie en vroegsignalering*. Problemen vóór zijn of er zo vroeg mogelijk bij zijn om zwaardere problemen te voorkomen. Wij handelen vanuit de eigen regie van de inwoner, zo dichtbij en eenvoudig mogelijk. Dat is waar transformatie in het sociaal domein voor ons om draait.

Wij werken *integraal*. Klinkt mooi en vraagt durf, lef om over domein- en gemeentegrenzen heen te kijken. Wij kiezen steeds de beste schaal om zoveel mogelijk impact te maken voor onze inwoners. Dus samenwerken in het brede sociaal domein, met het fysieke domein, buurgemeenten, de regio en ook landelijk.

Landelijk zijn wij actief in de K80. Dit is een *netwerksamenwerking* van kleine en krachtige gemeenten. In Nederweert brengen wij de kracht van kleine gemeenten in praktijk: korte lijnen met onze inwoners (onder andere via leefbaarheidsregisseurs, afstemming met verenigingen, partners enzovoort), pragmatische oplossingen samen met inwoners, weten wat er leeft en speelt en het samen met onze inwoners en partners oppakken.

Wij durven te *experimenteren*. Dat doen wij bijvoorbeeld in de ontwikkeling van 'Wonen Werken Samenleven' en de witgoedactie. Deze activiteiten lichten wij verderop in dit plan toe.

---

1 Meer informatie over positieve gezondheid staat in bijlage 1.

In dit plan van aanpak hebben wij ervoor gekozen om onze integrale (samen)werkwijze vorm te geven in drie programmalijnen. Hierin passen nagenoeg alle SPUK-regelingen. Alleen de kennis- adviesfunctie GGD en coördinatiekosten preventie zijn apart opgenomen, omdat zij over alle drie de programmalijnen gaan. De opbouw ziet er als volgt uit:

Programmalijn 1

Gezond en Actief opgroeien

Gericht op kinderen, jongeren en jongvolwassenen tot 25 jaar

Programmalijn 2

Vitaal en Zelfredzaam

Gericht op volwassenen en ouderen

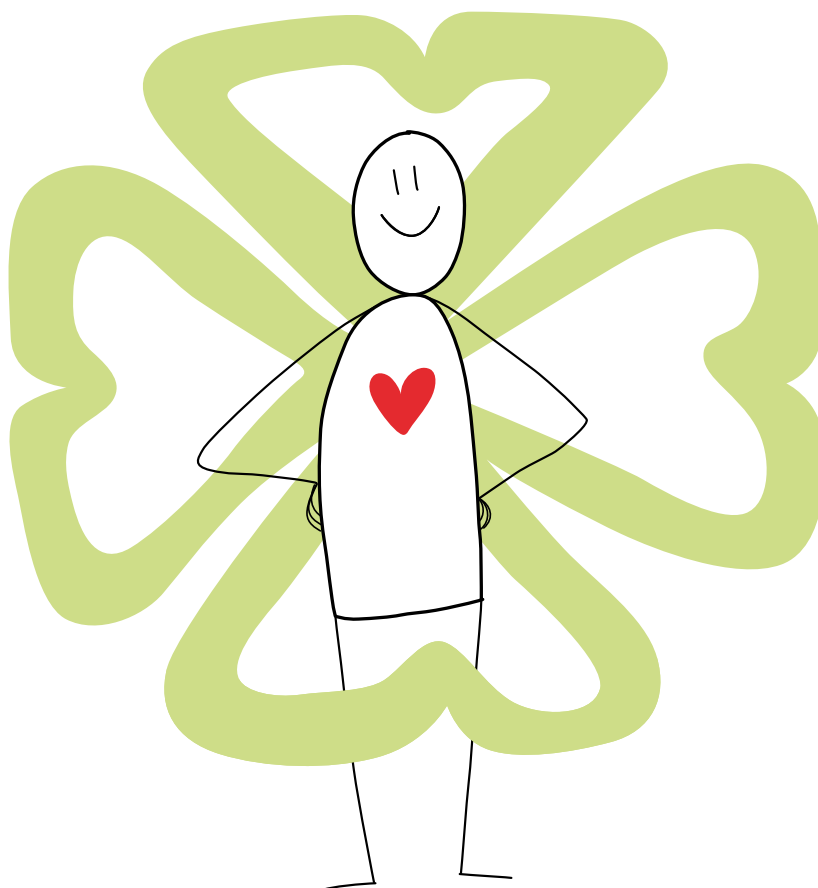
Programmalijn 3

Ontmoeten en Meedoen

Algemeen

Kennis- en adviesfunctie GGD en coördinatiekosten preventie

Wij wensen u, lezer, veel inspiratie uit Nederweert!

1. Startbeeld gemeente Nederweert

Gemeente Nederweert is een plattelandsgemeente in Midden-Limburg met 17.500 inwoners, verdeeld over zes kernen. De gemeente heeft een bloeiend verenigingsleven, een groot buitengebied en natuurgebieden met recreatiemogelijkheden. Ook wordt Nederweert gekenmerkt door veel agrarische bedrijven.

Wat zeggen de cijfers?

De sociale basis en samenhang is sterk in onze gemeente. In verhouding met de regio zien wij dat in Nederweert meer mensen lid zijn van een vereniging, vrijwilligerswerk doen of mantelzorger zijn. Iedere kern heeft eigen voorzieningen voor sport, cultuur en ontmoeten. De accommodaties, zoals verenigingsgebouwen en gemeenschapshuizen, zijn goed toegankelijk of worden aangepast naar de eisen van deze tijd. Daarnaast is er veel ruimte om te wandelen en fietsen.

Wij constateren dat, ondanks een sterke sociale cohesie, de inwoners van Nederweert hun problemen het liefst zo lang mogelijk zelf proberen op te lossen. In verhouding met landelijke cijfers en de GGD regio Limburg-Noord is het in Nederweert iets beter gesteld met eenzaamheid. Toch geeft nog steeds 44% van de volwassenen en 23% van jongeren aan zich (wel eens) eenzaam te voelen. Als gemeente zetten wij, samen met lokale partners, net die extra stap om kwetsbare inwoners te bereiken die anders niet zelf om hulp zouden vragen.

Eén van de groepen waar in onze aanpak meer aandacht naar toe gaat, is de groeiende groep ouderen. De vergrijzing van onze gemeenschap is een ontwikkeling waar wij als gemeente steeds meer mee te maken krijgen. Van onze inwoners is ongeveer een kwart ouder dan 65 jaar. Landelijk is dit 20%. Meer dan de helft (55%) van onze inwoners is ouder dan 45 jaar. Dus deze ontwikkeling zal zich verder doorzetten. Ouderen hebben meer kans kwetsbaar te zijn, kunnen meer moeite ervaren om mee te doen en ervaren vaker eenzaamheid.

Ook kinderen en jongeren kunnen een steuntje in de rug gebruiken. Van onze jongeren onder de 18 jaar heeft 10% overgewicht. Uit de gezondheidsmonitor onder jongeren blijkt daarnaast dat 30% van hen minder mentale veerkracht heeft om een moeilijke periode snel te boven te komen. Dit is ook een signaal dat wij ontvangen van onze lokale partners. Er is in het bijzonder behoefte om meer aandacht te hebben voor de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid van inwoners tot 25 jaar.

Als wij kijken naar de beschikbare data², dan behaalt de gemeente Nederweert over het algemeen een vergelijkbaar of positiever resultaat ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Dat neemt niet weg dat er genoeg winst is te behalen richting ons motto 'Iedereen telt mee, doet mee en draagt bij naar eigen vermogen'. Het is ook belangrijk om te behouden wat wij bereiken. Wij doen dat samen met de inwoners en onze partners. Alle kerncijfers voor onze gemeente zijn terug te vinden in bijlage 2.

Onze uitgangspunten

Positieve gezondheid

Wij nemen het gedachtegoed van positieve gezondheid als uitgangspunt voor ons beleid en handelen. Deze brede kijk op gezondheid vragen wij van onszelf en van al onze partners. Ook regionaal is positieve gezondheid een uitgangspunt³. Doel hiervan is te bereiken dat iedereen meetelt, meedoet en naar eigen vermogen bijdraagt.

De gemeenteraad van Nederweert heeft een majeur programma positieve gezondheid vastgesteld, waarvoor ook middelen beschikbaar zijn gesteld (€ 400.000 voor 4 jaar). Onder deze kapstok en vanuit dit gedachtegoed worden veel acties ondernomen, met inwoners en professionele partners. Preventie en vroegsignalering zijn hierin belangrijke pijlers.

Integraal samenwerken

In het kader van positieve gezondheid werken wij integraal samen. Wij werken nauw samen met het fysieke domein; bij woningbouwplannen, inrichting van de leefomgeving, opstellen van de woon-zorgvisie en het opstellen en uitwerken van de omgevingsvisies. Belangrijke partners hierin zijn de woningstichting(en), provincie, agrariërs, ondernemers, et cetera.

Integraliteit organiseren wij ook sociaal domein breed, van welzijn tot zwaardere zorg. Dit betekent samenwerking en afstemming met de beleidsterreinen participatie, onderwijs, Wmo, jeugd, sport, cultuur en eerste- en tweedelijnszorg. Bijbehorende partners zijn onder andere welzijnsorganisaties, verenigingen, huisartsen, scholen en de netwerkorganisatie voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

---

2 Onder andere GGD gezondheidsmonitors voor jeugd, volwassenen en ouderen.

3 Regionaal Beleidsplan sociaal domein 2020-2023 (Leudal, Weert en Nederweert).

Lokaal als het kan, regionaal als het meerwaarde heeft

Wij hebben korte lijnen met onze inwoners en werken met hen samen aan oplossingen. Dat blijkt uit de vele contacten en samenwerking met verenigingen, dorpsraden en inwonersinitiatieven. Wij hebben leefbaarheidsregisseurs die inwoners ondersteunen met het uitwerken van goede ideeën, inwoners met elkaar verbinden, signaleren en de gemeente adviseren.

Voor ons als kleine gemeente heeft regionale samenwerking voor grotere en complexe vraagstukken zeker meerwaarde. Wij werken daarom samen met de Midden-Limburgse gemeenten voor de inkoop van jeugdhulp en Wmo, met Noord- en Midden-Limburg voor het gezondheidsbeleid. Daarnaast kennen wij ook nog samenwerkingen die provincie overstijgend zijn. De arbeidsmarktregio is hiervan een voorbeeld. Hierin werken zeven Midden-Limburgse en één gemeente uit Noord-Brabant samen.

Terugblik Lokaal Sport- en Preventieakkoord

In 2020 is in de gemeente Nederweert op basis van co-creatie met een 43-tal lokale partners het Lokaal Sportakkoord gesloten. Hierbij is een kernteam Lokaal Sportakkoord samengesteld. In 2021 volgde in de gemeente Nederweert het Lokaal Preventieakkoord. Wederom is gekozen voor co-creatie met lokale partners. Er is destijds besloten om één gezamenlijk kernteam te formeren, namelijk het kernteam Sport- en Preventieakkoord. Het kernteam bestaat uit vertegenwoordigers uit binnen- en buitensport, jeugdverenigingen, fysiotherapeut, leefstijladviseur, primair onderwijs, Centrum voor Jeugd en Gezin (preventie) en ambtenaren sport, preventie en gezondheid. De verenigingsadviseur heeft een coördinerende rol binnen het kernteam. Het kernteam Sport- en Preventieakkoord ziet toe op de uitvoering van de lokale akkoorden. Ook hebben zij een belangrijke adviserende rol voor de inzet van het uitvoeringsbudget. Een drietal voorbeelden van wat bereikt is:

Preventienetwerk Jeugd

Wij werken vanuit een integrale aanpak en vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid. Er is een lokaal afstemmingsoverleg preventie jeugd opgezet. Hierin zitten diverse partners, zoals GGD, GGZ, cultuur, sport, onderwijs en gemeente. Deze partners bepalen samen aan welke onderwerpen gewerkt wordt. Denk hierbij aan taalachterstand, privacyvraagstuk, werken met positieve gezondheid en de lokale uitwerking van projecten uit Kansrijke Start.

Rookvrije generatie

De gemeente Nederweert zet samen met lokale partners in op een rookvrije generatie. Onze kinderen en jongeren dienen op te groeien in een rookvrije omgeving. In onze gemeente worden steeds meer plekken rookvrij.

Pedagogische kwaliteit

De pedagogische kwaliteit van trainers en coaches is versterkt. Er heeft een meerdaagse pedagogische cursus plaatsgevonden. Het was een succesvolle editie. De pedagogische kennis van 63 trainers en coaches van verenigingen is versterkt. Op naar een nog veiliger sport- en cultuurklimaat in de gemeente Nederweert!

De belangrijkste opgaven in Nederweert

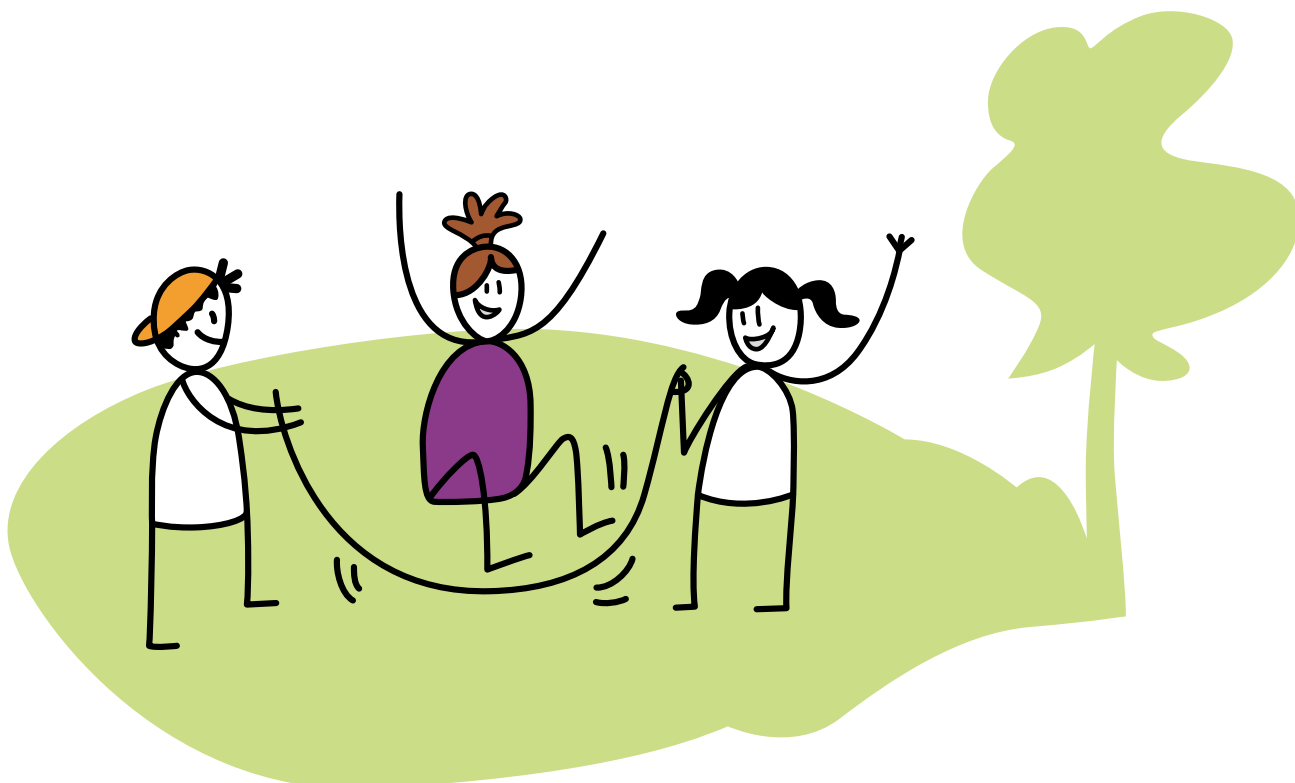
Op basis van de cijfers, onze uitgangspunten, ingezet beleid, ervaring en kennis over onze inwoners zien wij de volgende zaken als onze belangrijkste opgaven:

Op het gebied van sport, bewegen en cultuur:

- Samen met de inwoners, vrijwilligers en professionals sport, bewegen en cultuur inzetten als middelen om gezond en prettig te leven.
- De inwoners die niet zo vanzelfsprekend mee kunnen doen bereiken en verleiden tot meedoen. Dit kan op allerlei manieren, bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk, dagbesteding of sport-, beweeg- of cultuurparticipatie.
- Een leven lang participeren in een 'inclusieve omgeving', waarbij er sport, bewegen of cultuur beoefend kan worden. De buitenruimte is divers en nodigt uit tot gezond gedrag.
- Een inclusieve maatschappij, waarin iedereen meetelt, meedoet en naar eigen vermogen bijdraagt. Sport, bewegen en cultuur wordt steeds meer als middel ingezet om elkaar te kunnen ontmoeten, zin te geven aan het leven en gezonde keuzes te stimuleren.
- Het behouden en versterken van verenigingen en vrijwilligers ten behoeve van sport, bewegen en cultuur.

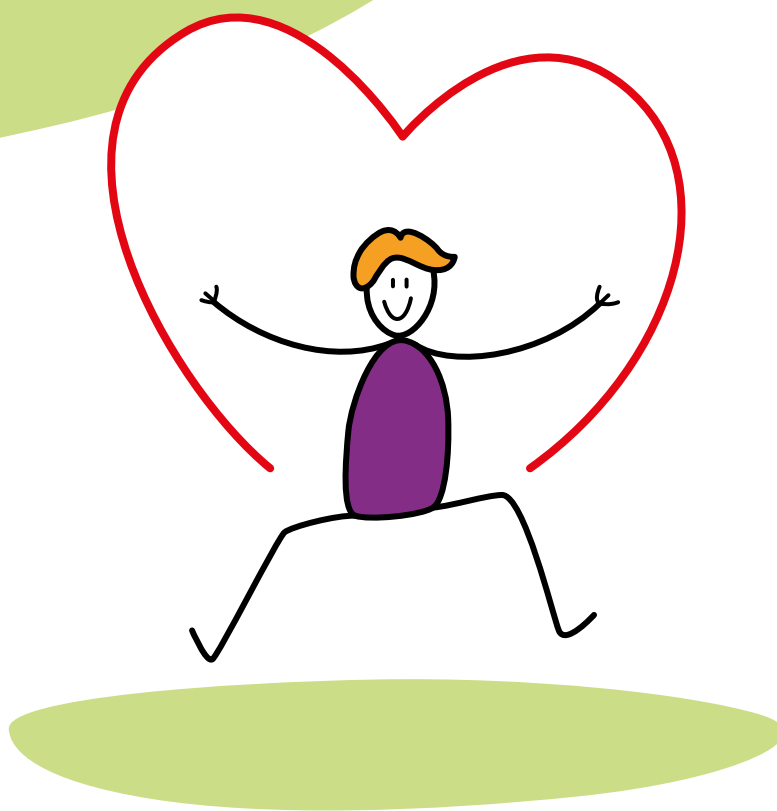
Op het gebied van gezondheid en sociale basis:

- Vergroten van gelijke kansen op positieve gezondheid door een integrale en gedifferentieerde aanpak vanuit de zes dimensies van positieve gezondheid. Er gaat meer aandacht uit naar inwoners die te maken hebben met een kwetsbare situatie.
- Makkelijker maken van gezond leven door het stimuleren van een gezonde fysieke en sociale omgeving die uitnodigt tot een gezonde leefstijl.
- Versterken van de sociale basis vanuit preventie en vroegsignalering, inzetten van collectieve voorzieningen (vrij toegankelijk, formele en informele activiteiten, ontmoeten, ondersteunen, ontplooiën, ontspannen) om zwaardere ondersteuning te voorkomen.
- Het stimuleren van eigenaarschap bij de inwoner, voor zichzelf en zijn omgeving. De inwoner staat centraal. Vanuit positieve gezondheid werken wij aan de veerkracht van het individu en het collectief.

2. Gezond en Actief opgroeien

Bij de programmaliijn Gezond en Actief opgroeien maken wij de bewuste keuze om in te zetten op een gezonde leefstijl voor onze kinderen, jongeren en jongvolwassenen (tot 25 jaar)⁴. Zij moeten de kans krijgen om gezond en actief op te groeien, waarmee zij een actieve en gezonde leefstijl ontwikkelen.

2.1 Wat willen wij bereiken met Gezond en Actief opgroeien?

In de programmaliijn Gezond en Actief opgroeien streven wij het volgende na:

- Onze jeugdige inwoners hebben een gezonde leefstijl, waardoor de kwaliteit van leven verbetert en ze naar behoefte kunnen meedoen in de maatschappij;
- Kinderen groeien op in een kansrijke omgeving, waarbij gezin, school, vrije tijd en vrienden centraal staan. Fysieke, sociale en financiële drempels behoren niet meer tot beperkende factoren om deel te kunnen nemen aan sport, bewegen, ontmoeten of cultuur;
- Wij gaan voor een beweegvriendelijke omgeving, waarbij er speciale aandacht is voor het kindcentrum (school en kinderdagverblijf), de gemeenschap en de gezinssituatie;
- De jeugdigen zijn mentaal weerbaar en voelen zich mentaal gezond. Praten over en hulp zoeken bij mentale problemen is een vanzelfsprekendheid en laagdrempelige ondersteuning is beschikbaar. Wij zetten in op preventie en vroegsignalering om zwaardere problematiek bij jeugdigen te voorkomen.

---

4 In hoofdstuk 4 zullen wij de term 'jeugdigen' gebruiken, waarmee wij doelen op kinderen, jongeren en jongvolwassenen tot 25 jaar.

2.2 Wat gaan wij ervoor doen?

Wij faciliteren, stimuleren en organiseren activiteiten en trajecten om kinderen en jongeren alle kansen te bieden tot gezond opgroeien.

Bij de programmaliijn Actief en Gezond opgroeien betrekken wij ook de doelgroepen bij de projecten en activiteiten. Dit doen wij onder andere door het betrekken van de junior sportraad bij de uitwerking van het speeltuinruimtebeleid en concrete initiatieven (crossbaantje, handbalveldje, 'Blökske um⁵'). Ook sport- en cultuurverenigingen zijn belangrijke gesprekspartners voor ons.

- **Kansrijke start**

Wij participeren in de regionale aanpak van Kansrijke Start. Samen geven wij uitvoering aan projecten en activiteiten voor de eerste 1000 dagen van een kind. Dit betekent dat onze inwoners gebruik maken van de programma's Nu Niet Zwanger en Voorzorg. Dit zijn laagdrempelige programma's die gezinnen/inwoners in een kwetsbare positie ondersteunen bij het maken van de beste keuzes voor hen op dat moment in hun leven. Ook is Prepare beschikbaar; een cursus voor alle aanstaande ouders met als doel hen voor te bereiden op de samenwerkingsrelatie tussen partners, de veranderende partnerrelatie en het ouderschap.

In maart 2023 zijn wij met Centering Zwangerschap gestart. Daarbij is een lokale netwerksamenwerking opgezet tussen verloskundigen, sociaal domein, gemeente en GGD. In de Centering groepen worden diverse thema's besproken, zoals opvoeden, relaties en huiselijk geweld. Signalen uit die bijeenkomsten, waarbij professionele ondersteuning nodig is, worden snel opgepakt. Monitoring over de meerwaarde van deze integrale aanpak tussen medisch en sociaal domein gebeurt door de GGD.

Vooruitblik 2024-2026

Het vervolg op Centering Zwangerschap is het realiseren van Centering Ouderschap. De voorbereidingen daarvoor zijn in gang gezet. Wij hopen eind 2023 de eerste groep te kunnen starten. In 2024 wordt het aantal groepen uitgebreid en versterken wij de verbinding met het sociaal domein door het aanhaken van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Daarmee versterken wij de lokale alliantie. Als uit monitoring blijkt dat de aanpak succesvol is, wordt deze in 2025 en 2026 voortgezet en waar nodig bijgesteld.

Daarnaast wordt het programma Voorzorg uitgebreid en opnieuw lokaal onder de aandacht gebracht. Dit doen wij vooral bij mogelijke verwijzers.

Het programma Kansrijke Start wordt als één van de ketenaanpakken op regionaal niveau (Noord- en Midden-Limburg) geborgd in bestaand beleid. Dit gebeurt in samenwerking met de GGD Noord-Limburg.

---

5 Blökske um is Limburgs dialect voor blokje om. Dit is een wandeling langs winkelatalages met legobouwwerken gemaakt door kinderen uit de gemeente Nederweert.

• Mentale weerbaarheid en gezondheid

In Nederweert heeft het lokale preventienetwerk jeugd 25- expliciet aangegeven dat mentale weerbaarheid en gezondheid meer aandacht verdient. Dit maakt deel uit van een bredere verkenning van de vragen en ondersteuningsbehoeften van de jeugd van 10 – 25 jaar. Deze verkenning vindt plaats met voorliggend veld (verenigingen, ouders) en professionals zorg en veiligheid. Op basis van de resultaten zien wij waar het goed gaat en waar mogelijkheden zitten voor beter op elkaar afgestemde inzet en samenwerking. Vervolgens kijken wij waar in de gemeente Nederweert specifiek behoefte aan is, zodat de huidige aanpak en ondersteuning beter sluitend wordt. In deze uitgebreide inventarisatie besteden wij ook aandacht aan de risico's van alcohol- en drugsgebruik. Dit heeft een negatief effect op het probleemoplossend vermogen en kan psychische klachten versterken. Ook ondermijning nemen wij hierin mee.

Met partners van het lokaal preventienetwerk stemmen we af over programma's mentale weerbaarheid. Voor de inwoners van Nederweert zijn beschikbaar:

- Less Depress: verminderen van angst en somberheid bij jongeren. Samenwerking tussen GGZ, GGD en voortgezet onderwijs;
- Join Us: een programma dat jongeren die zich eenzaam voelen, helpt om sociaal sterker te worden;
- Samen sterk in de wijk: psycho-educatie voor inwoners in samenwerking met het zelfregiecentrum en welzijnsorganisaties;
- Een KOPP/KOV expertisecentrum voor familieleden en naasten van GGZ cliënten.

Regionaal nemen wij deel aan het programma Zelfmoordpreventie Noord- en Midden-Limburg. Dit jaar wordt een samenwerkingsovereenkomst met werkafspraken opgesteld. Deze vormen samen de 'Regionale Alliantie Zelfmoordpreventie Noord- en Midden-Limburg'. Het doel van de alliantie is het samen strijden voor een samenleving zonder suïcides.

Vooruitblik 2024-2026

In de periode 2024-2026 worden programma's gericht op mentale weerbaarheid, verder uitgebreid. Dit doen wij op basis van de ervaringen en vragen van de doelgroepen. Wij zetten ons extra in op het vroegtijdig bereiken van jongeren en inwoners, zodat zwaardere problematiek voorkomen wordt.

Wij zetten in op het vergroten van de bekendheid van de beschikbare programma's. Dit doen wij door een gerichte communicatiecampagne op te zetten in samenwerking met lokale partners zoals onderwijs, GGD, GGZ en overige professionals.

In de periode 2024-2026 geven wij uitvoering aan de resultaten van de genoemde inventarisatie naar de vragen en ondersteuningsbehoeften van de jeugd (10 tot 25 jaar). Het is nog onbekende welke specifieke acties opgezet worden.

- **Ontwikkelen integraal leefstijlakkoord**

Het kernteam Sport- en Preventieakkoord en de gemeente Nederweert hebben de intentie om te komen tot een integraal leefstijlakkoord. Hierbij dienen het Lokaal Sportakkoord, Lokaal Preventieakkoord en dit integraal plan als startpunt. In het Leefstijlakkoord willen wij graag met inwoners en lokale partners samenwerken aan preventie en een gezonde leefstijl (zowel fysiek als mentaal). Dat gaat over bewegen, bezig zijn, meedoen, cultuur, gezonde keuzes maken, mentale weerbaarheid, signaleren, voorkomen van problemen, et cetera. Dit met als doel dat onze inwoners, jong en oud, zo gezond en prettig mogelijk kunnen leven in de gemeente Nederweert.

Het Lokaal Sportakkoord 2020-2022 is geëvalueerd en geactualiseerd naar een nieuwe versie, namelijk Sportakkoord 2023-2026. In dit akkoord is de lokale vertaalslag gemaakt van de thema's 'Het fundament op orde', 'Een groter bereik' en 'Meer zichtbare betekenis' van het Hoofdlijnen Sportakkoord II.

Vooruitblik 2024-2026

In 2024 realiseren wij een integraal leefstijlakkoord. Daarna voeren wij samen met alle partners de acties van het integraal leefstijlakkoord uit.

- **Brede Regeling Combinatiefuncties**

De gemeente Nederweert neemt deel aan de Brede Regeling Combinatiefuncties. De combinatiefunctionarissen worden ingezet bij de programma's 'Vitaal en Zelfredzaam', 'Gezond en Actief opgroeien' en 'Ontmoeten en Meedoen'. Onderstaand de toelichting over het programma 'Gezond en Actief opgroeien':

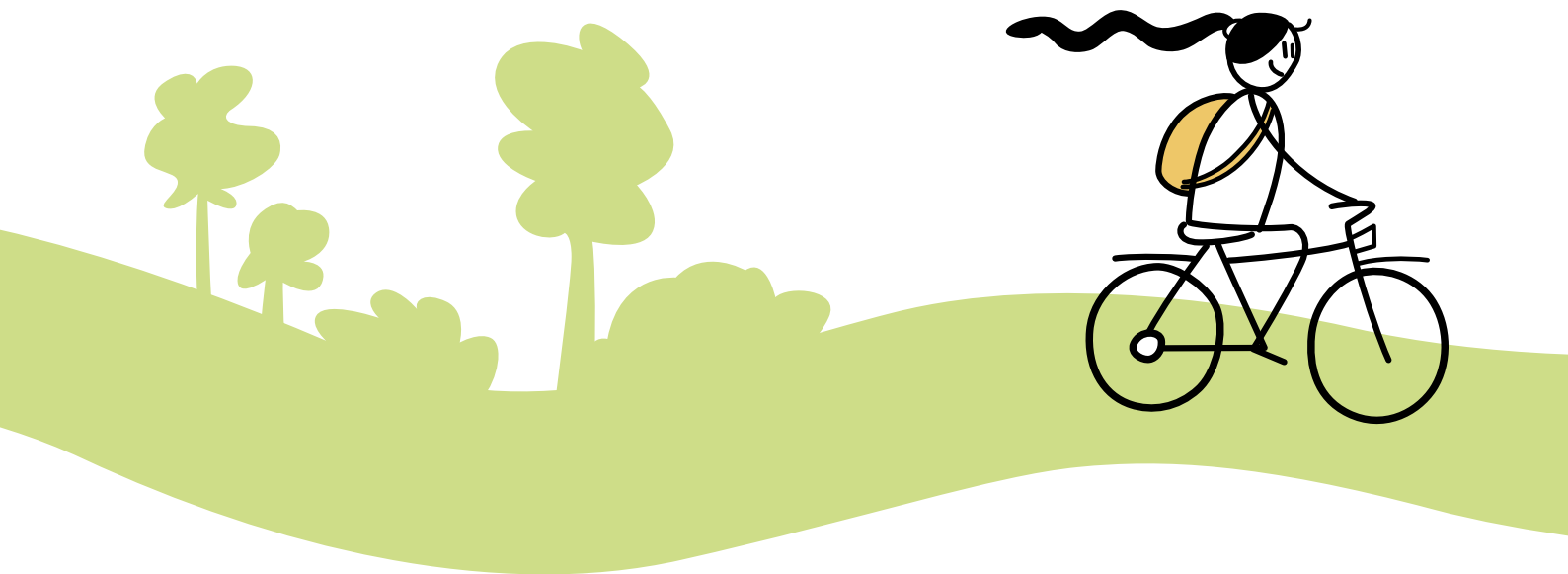
De basis voor een gezonde, sportieve en cultuurrijke leefstijl wordt gelegd bij kinderen. In de gemeente Nederweert krijgt de jeugd de mogelijkheid om te leren hoe ze zich sportief en cultureel kunnen ontwikkelen. Het is hierbij van belang om het kind centraal te stellen en te werken vanuit de gedachte dat wij de hele gemeenschap nodig hebben om kinderen op te laten groeien. "It takes a whole village to raise a child". Hierbij is meer aandacht voor kinderen die opgroeien in een kwetsbare situatie. De focus ligt op de motorische ontwikkeling, de beweegvriendelijke omgeving (kindcentra, omgeving en gezin) en het organiseren van sport-, beweeg- en cultuuractiviteiten voor en door kinderen.

De combinatiefunctionarissen die uitvoering geven aan dit programma zijn:

- Cultuurcoach
- Popcoördinator
- Leescoördinator
- Projectleider Bewegvriendelijke omgeving
- Sport- en Bewegcoach onderwijs

Vooruitblik 2024-2026

Per schooljaar stellen wij een werkplan op voor de inzet van de combinatiefunctionarissen. De werkzaamheden worden daarin nader toegelicht.

- **Aanpak overgewicht en obesitas**

De integrale aanpak van overgewicht en obesitas raakt eveneens verschillende beleidsterreinen. Vaak is overgewicht en obesitas aanleiding om te kijken naar achterliggende problematiek (brede blik vanuit positieve gezondheid).

Met het onderwijs, verenigingen en consultatiebureaus werken wij aan bewegen en gezonde voeding voor kinderen. Denk hierbij aan Gezonde school en Gezonde (sport) vereniging. Wij stimuleren bewegen op diverse manieren, onder andere door de inrichting van de buitenruimte (speelruimtebeleid, crossbaantjes) en speelplaatsen en subsidies voor jeugdleden bij verenigingen.

Wij participeren in de doorlopende preventielijn Jeugdgezondheidszorg (difrax beker, gezonde hapjes). In de Centering bijeenkomsten wordt aandacht besteed aan gezonde voeding voor zwangere en baby.

Vooruitblik 2024-2026

In de periode 2024-2026 willen we lokaal invulling geven aan de ketenaanpak overgewicht en obesitas bij kinderen, met daarin een sterke netwerksamenwerking tussen medisch en sociaal domein. De centrale zorgverlener heeft daarin een belangrijke rol, zowel in de begeleiding van kinderen en gezin als in de netwerksamenwerking.

- **Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) en vroegsignalering**

De belangrijkste factoren in het leven van kinderen zijn het gezin, school, vrienden en vrije tijd. Deze vormen samen beschermende factoren om goed en veilig te kunnen opgroeien.

Om goed inzicht te krijgen in de lokale situatie bestaat in de gemeente Nederweert de netwerksamenwerking in de vorm van een platform Preventie jeugd. Daarin zitten alle partners die een rol hebben bij vroegsignalering en preventie: onderwijs, GGD, bibliotheek, verslavingszorg, Centrum voor Jeugd en Gezin, combinatiefunctionaris sport en gemeente. Op basis van kennis, ervaringen en brede bijeenkomsten zijn prioriteiten benoemd.

Het lokale preventienetwerk jeugd heeft expliciet aangegeven dat vroegsignalering en preventie van alcohol en drugsgebruik meer aandacht verdient. Dit heeft onder andere te maken met het taboe dat nog rust op beide thema's. Wij voeren een bredere verkenning uit naar de vragen en ondersteuningsbehoeften van de jeugd van 10 – 25 jaar. Op basis van de resultaten zal de huidige aanpak en ondersteuning worden aangepast/verbreed. Uitgangspunt voor een succesvolle aanpak is een integrale benadering vanuit de driehoek bewustwording/voorlichting – regelgeving – handhaving.

Het thema alcohol en drugs nemen wij al wel mee in bredere (leefstijl)programma's zoals Gezonde school, Kansrijke start en Gezonde (sport)vereniging. De drugsproblematiek nemen wij mee bij de aanpak van jeugdige ondermijning in samenwerking met het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum Limburg.

Wij zetten actief in op een rookvrije generatie. Daarvoor werken wij samen met het ziekenhuis, verenigingen, speeltuinen en onderwijs. Zij worden ondersteund in het rookvrij maken van hun gebouwen en terreinen. Wij stellen daar ook materialen voor beschikbaar. Daarnaast wordt via social media en bijeenkomsten voorlichting gegeven over dit onderwerp.

Vooruitblik 2024-2026

In het kader van preventie wordt de inzet van de praktijkondersteuner jeugd uitgebreid naar alle huisartsenpraktijken. Na de pilotfase wordt deze inzet omgezet naar een structurele laagdrempelige voorziening.

Het rookvrijbeleid wordt gecontinueerd en de aandacht daarvoor geborgd in bestaand beleid. Dit geldt ook voor de overige acties uit het lokaal preventieakkoord. Wij leggen verbindingen met de lokale uitwerking van het Nationaal Programma Onderwijs, het Lokaal Sportakkoord, het programma Positieve Gezondheid, verenigings- en subsidiebeleid en jeugd-, Wmo- en participatiebeleid.

3. Vitaal en Zelfredzaam

In de programmaliijn Vitaal en Zelfredzaam zetten wij in op zelfredzame burgers in vitale gemeenschappen. Het gaat over preventie en het laagdrempelig, toegankelijk en passend ondersteuning bieden aan onze volwassen en oudere inwoners. Wij hebben het over vroegsignalering, het omkijken naar elkaar en lef hebben om breder te durven kijken. Hierdoor dragen wij bij aan ontwikkelingen zoals het langer zelfstandig thuis blijven wonen, met regie op eigen leven en een gemeenschap die naar elkaar omziet.

3.1 Wat willen wij bereiken met Vitaal en Zelfredzaam?

De programmaliijn Vitaal en Zelfredzaam richt zich vooral op volwassenen en ouderen. In deze lijn streven wij het volgende na:

- In Nederweert werkt iedereen (inwoners en lokale partners) vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid, vanuit de veerkracht die inwoners hebben om de uitdagingen in het leven aan te kunnen;
- Onze inwoners zijn zelfredzaam, voeren zo lang mogelijk eigen regie over hun leven en zijn in staat om de uitdagingen in het leven aan te gaan;
- Inwoners tonen lef om vroegtijdig hulp te vragen, zodat problemen voorkomen worden en de inwoner zoveel mogelijk in eigen regie verder kan;
- Onze inwoners hebben de mogelijkheden om gezond en vitaal te blijven, waar nodig vindt tijdelijk extra ondersteuning plaats;
- Professionals tonen lef om breed te kijken, te signaleren en warm over te dragen, zodat de inwoner de juiste ondersteuning ontvangt;
- Het aantal valincidenten bij volwassenen en ouderen wordt verminderd.
- Wij zetten extra in op het voorkomen van gezondheidsachterstanden en stimuleren gelijke kansen voor onze inwoners.
- Onze inwoners zijn zo weinig mogelijk eenzaam, onze inzet zorgt voor het voorkomen van eenzaamheid.

3.2 Wat gaan wij ervoor doen?

Wij faciliteren en stimuleren het vitaal en zelfredzaam zijn van onze inwoners. Dit doen wij door uitvoering te geven aan diverse projecten en activiteiten. Hierbij is eigen regie van onze inwoners en samenwerking met partners essentieel.

Bij de programmaliijn Vitaal en Zelfredzaam betrekken wij ook de doelgroepen bij de projecten en activiteiten. Dit doen wij onder andere met de Adviesraad Sociaal Domein, vertegenwoordiging van de doelgroep in werkgroepen (bijvoorbeeld mantelzorg en eenzaamheid), afstemming met sport- en cultuurverenigingen, ouderenbonden en dorpsraden. Ook hebben wij nauwe contacten met de vrijwilligers die zich inzetten in Nederweert.

- **Majeur programma Positieve Gezondheid**

Onder het majeure programma Positieve Gezondheid wordt veel actie ondernomen. Dit integrale programma raakt meerdere programmaliijnen in deze SPUK aanvraag. In de programmaliijn Vitaal en Zelfredzaam benoemen wij de volgende acties.

Wonen Werken Samenleven/Same Ein

De ontwikkeling Wonen Werken Samenleven is een proeftuin waarin wij met acht partners van wonen, welzijn en zorg anders werken en doen. Preventie en vroegsignalering zijn kernbegrippen. Het uitvoerend team, met de naam Same Ein⁶, heeft een belangrijke rol. Het team bepaalt samen met de inwoner welke ondersteuning bijdraagt aan het dagelijkse welzijn. Los van organisatiebelang en domein overstijgend. Het team zoekt actief contact met inwoners, met twee doelen: vroegtijdig te kunnen signaleren en het omkijken naar elkaar te versterken.

Een groep van managers/beleidsmedewerkers (projectgroep) en een bestuurlijk overleg begeleidt, faciliteert en monitort de ontwikkeling. Partners stellen hun medewerkers in de gelegenheid om aan Wonen Werken Samenleven/Same Ein deel te nemen en dragen ook financieel bij.

Wonen Werken Samenleven is een onderscheidende proeftuin met de nodige vraagstukken, waarvoor wij met alle partners op alle niveaus zeer bereid zijn oplossingen te vinden.

Vooruitblik 2024-2026

Om Wonen Werken Samenleven/Same Ein duurzaam te laten zijn is doorontwikkeling op inhoud en op financiën nodig. Wij willen het 'anders denken en doen' borgen bij medewerkers van alle partners. Daarnaast is langjarige financiering van WWS nodig om de opgedane ervaringen en 'goodwill' niet kwijt te raken.

---

6 Same Ein is Limburgs dialect en betekent Samen Eén

Nederweert Durft!

Professionals dagen wij uit om breed naar inwoners te kijken vanuit positieve gezondheid, om samen te werken met voorliggende voorzieningen, vrijwilligers en andere professionals. Wij vragen ze durf en lef te hebben om in het belang van onze inwoners te handelen. Ook als dit betekent dat soms het eigen organisatieperspectief en aanbod losgelaten moet worden.

Vooruitblik 2024-2026

Wij organiseren bijeenkomsten waarin wij met professionals in gesprek gaan over de (on)mogelijkheden van de privacywetgeving. Wat kan/mag wel en wat niet? Hoe zorgen wij ervoor dat wij integraal blijven kijken en handelen, vanuit het belang van de inwoner? Dit betekent ook dat professionals kennis moeten hebben van elkaars werk en expertise. Wij bouwen aan onderling vertrouwen door inzet van netwerkbijeenkomsten en bieden goede voorbeelden een podium.

In de komende jaren dagen wij ook de inwoner uit om te 'durven'; durf hulp te vragen, durf je zorgen en uitdagingen te delen met iemand (vrijwilliger, burens, vrienden, familie, professional). En durf ook aan een ander te vragen: 'Hoe gaat het echt met jou?'. Zorgen voor elkaar is een belangrijk uitgangspunt.

De campagne Nederweert Durft vraagt continue aandacht, zowel intern bij de gemeente als extern met partners, vrijwilligers en inwoners. Het zijn een logo en slogan die symbool staan voor het stimuleren van een cultuurverandering in houding en gedrag. Die veranderingen hebben tijd nodig, regelmatig een update, goede voorbeelden (bij voorkeur storytelling) en bijeenkomsten.

Optimale Samenwerking

Er zijn vijf complexe casussen geanalyseerd op proces en samenwerking. De uitkomsten zijn besproken met betrokken partners. Er gaat al veel goed en er zijn korte lijnen tussen de uitvoerend medewerkers. Wel is het zaak dat wij samenwerkingsafspraken verbeteren en duidelijker afspreken wie de regie heeft over een casus, wat die regie inhoudt, hoe wij omgaan met privacy, wat wij vastleggen en waar we dat vastleggen. Met bestuurders van betrokken partners van het expertteam (team dat complexe casussen behandelt) zijn afspraken gemaakt over het vervolg op de eerste analyse. De uitvoerende medewerkers komen in vijf workshops bij elkaar om de afspraken van onderop concreet te maken⁷. Hiermee stimuleren wij ook de onderlinge samenwerking, elkaar kennen en gekend worden. De brede blik en brede samenwerking bevordert het gezamenlijk voorkomen en aanpakken van complexe casuïstiek, zodat herstel wordt bevorderd en terugval voorkomen wordt.

Vooruitblik 2024-2026

Wij maken samenwerkingsafspraken en leggen deze (zo nodig) vast in een convenant. De afspraken worden geborgd in de werkprocessen van alle partners.

- **Valpreventie**

Wij zien valpreventie in het grote geheel van het versterken van gezondheid en sociale basis. We werken slim samen met partners (fysiotherapeuten, huisartsen, zorg- en welzijn aanbieders), verenigingen (ouderenbonden, beweeggroepen, open inlopen, sportverenigingen) en de beweegcoach (combinatiefunctaris) in het stimuleren van inwoners om elkaar te ontmoeten en het maken van gezonde keuzes.

Samen met lokale partners organiseren wij een ketenaanpak valpreventie, waarmee wij valrisico vroegtijdig signaleren en op een laagdrempelige manier interventies en nazorg aanbieden. Valpreventie draagt bij aan de zelfstandigheid van onze inwoners. Ook biedt de brede aanpak van valpreventie de mogelijkheid te signaleren als het even wat minder gaat met iemand. De relatie met het sociaal domein is via het team Same Ein dichtbij georganiseerd.

Vooruitblik 2024-2026

In 2023 stellen wij het plan van aanpak voor het traject valpreventie op en organiseren wij de eerste bijeenkomsten. In 2024-2026 werken wij aan structurele borging van de interventies rondom valpreventie.

---

7 [Aanpak Optimale Samenwerking en kwaliteitskader](#)

- **Terugdringen gezondheidsachterstanden**

Bij gezondheidsachterstanden hebben wij het over gelijke gezondheidskansen voor iedereen.

In het Manifest Preventieve Gezondheid Noord- en Midden-Limburg⁸ hebben 15 gemeenten uitgesproken zich sterk te maken voor de volgende doelen:

1. het vergroten van gelijke kansen op positieve gezondheid;
2. het makkelijker maken van gezond leven.

Het vergroten van de gezondheidskansen voor iedereen vraagt een integrale aanpak. Dit doen wij vanuit positieve gezondheid. Wij kijken naar de financiële situatie, de mate van laaggeletterdheid, fysieke of mentale problemen en het kunnen meedoen in de samenleving. Dit vragen wij ook van onze professionele partners, zoals Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg, Centrum voor Jeugd en Gezin, verslavingszorg, jeugdgezondheidszorg, GGD enzovoorts.

Wij hebben beleid en uitvoering ontwikkeld op het gebied van armoede, laaggeletterdheid, eenzaamheid, mantelzorg, vrijwillige inzet en dementie. Ook zoeken wij de combinatie met het fysieke domein, bijvoorbeeld in de witgoedactie. Mensen met een laag inkomen (tot 130% van de bijstandsnorm) konden hun energie slurpende koelkast of wasmachine inruilen tegen een energiezuinig apparaat. Aan het inruilen was een gesprek gekoppeld: 'Hoe gaat het met u?'. Op deze manier zijn wij bij ruim 140 mensen op gesprek geweest, hebben wij signalen kunnen ophalen en daarmee concreet invulling kunnen geven aan het voorkomen van zwaardere problematiek.

Vooruitblik 2024-2026

Acties als de witgoedactie gaan wij in de komende jaren vaker organiseren. Op deze manier komen wij in contact met inwoners in een kwetsbare situatie, waardoor wij concreet invulling geven aan het vroegtijdig ophalen van signalen en preventief werken. Ons speerpunt is mensen te bereiken die in een kwetsbare situatie zitten, maar nog niet bekend zijn bij ons of onze partners.

- **Welzijn op recept**

De huisartsen en het team Same Ein maken concrete afspraken over de samenwerking die wordt beoogd met welzijn op recept. Same Ein zorgt voor de begeleiding van inwoners die zich bij de huisartsen melden met een (grotendeels) niet-medische vraag. De lijnen zijn kort tussen de beide disciplines, vooral met de praktijkondersteuners GGZ. Zij nemen regelmatig deel aan de casus overleggen van Same Ein. Hierdoor zijn medisch-, zorg- en sociaal domein sterk met elkaar verbonden.

Vooruitblik 2024-2026

In 2024 gaan wij de inzet van alle partijen structureel regelen. Daarnaast monitoren wij de maatschappelijke opbrengst van deze vorm van welzijn op recept.

---

8 [Het Manifest Preventieve Gezondheid Noord- en Midden-Limburg](#)

- **Eenzaamheid**

De gemeente Nederweert geeft samen met partijen vanuit welzijn, zorg, sport en cultuur uitvoering aan het plan van aanpak 'Nederweert, wij zijn er voor elkaar'. De gemeente Nederweert neemt hierin de regie en draagt zorg voor het aanjagen en monitoren van het actieprogramma. Wij investeren in preventie en vroegsignalering van eenzaamheid en dat doen wij aan de hand van drie actielijnen: 'Bewustwording en signalering', 'Werken aan betrokken buurten' en 'Verbeteren van de kwaliteit van het aanbod'.

Met de partners uit de kerngroep is de aanpak van eenzaamheid in het najaar van 2022 tussentijds gereflecteerd. Individuele gesprekken zijn gevoerd over de invulling van de bijeenkomsten van de kerngroep en over de uitvoering van het plan van aanpak. De conclusie was dat de specifieke aanpak van eenzaamheid heeft gewerkt maar eenzaamheid meestal niet op zich staat en vaak samenhangt met andere problematiek.

Vooruitblik 2024-2026

Naar aanleiding van de reflectie van de aanpak van eenzaamheid gaan wij meer de verbinding zoeken met andere zogenoemde 'niet pluis'-thema's. Daarmee streven wij ook in de communicatie richting inwoners naar een meer integrale benadering van het thema eenzaamheid. Binnen het programma Positieve Gezondheid gaat het deel uitmaken van de andere trajecten zoals ons gemeentelijk beleid rondom armoede, laaggeletterdheid, dementie, jeugdpreventie en het project 'Wonen Werken Samenleven'.

De communicatie over eenzaamheid en de Week tegen Eenzaamheid wordt geïntegreerd; het wordt opgenomen in de te ontwikkelen lokale campagne Positieve Gezondheid.

- **Brede Regeling Combinatiefuncties**

De gemeente Nederweert neemt deel aan de Brede Regeling Combinatiefuncties. De combinatiefunctionarissen worden ingezet bij de programma's Vitaal en Zelfredzaam, Gezond en Actief opgroeien en Ontmoeten en Meedoen. Onderstaand de toelichting over het programma Vitaal en Zelfredzaam.

Wij zetten in op zelfredzame burgers in vitale gemeenschappen. Ook in Nederweert neemt de vergrijzing toe en daarmee het aantal ouderen. Sport en bewegen is gezond voor lijf en geest en het zorgt voor ontmoeting, het voorkomen van eenzaamheid en een leuke invulling van de dag. Kortom: het draagt bij aan de gezondheid en het welzijn van onze inwoners.

Het merendeel van onze inwoners is goed in staat hier zelf invulling aan te geven en er wordt vanuit de gemeenschap naar elkaar omgekeken. Binnen dit thema is er meer aandacht voor ouderen en inwoners in kwetsbare situaties, waarbij de zelfregie niet lukt en waar (tijdelijke) stimulering nodig is. Bewegen en sporten dragen bij aan het voorkomen van overgewicht en aan een verminderd beroep op de zorg. Het kan bijdragen aan het voorkomen van een verhoogd valrisico en aan het verkleinen van de kans op dementie.

Vooruitblik 2024-2026

De groep kwetsbare ouderen, met chronische aandoeningen en ouderdomsmotoriek heeft behoefte aan sport- en beweegaanbod, afgestemd op hun kunnen. Met de beweegcoach (combinatiefunctionaris) ontwikkelen wij een uitgebreider programma. Jaarlijks stellen wij een werkplan op voor de inzet van de beweegcoach. De werkzaamheden worden daarin nader toegelicht.

- **Gecombineerde leefstijlinterventie**

Vanuit het Sport- en Preventieakkoord zetten wij in op het voorkomen van overgewicht en obesitas. In de betreffende akkoorden werken wij nauw samen met verenigingen, beweegcoach, eerstelijns- en zorgpartners. Ook hier geldt dat wij met een brede blik kijken naar de persoonlijke omstandigheden van onze inwoner. Niet altijd ligt overgewicht aan een ongezonde leefstijl. Andere factoren spelen ook mee. Denk hierbij aan mentale gezondheid, gezondheidsvaardigheden of medicijngebruik. Maatwerk is onze aanpak.

Verder stimuleren wij bewegen door een uitnodigende en aantrekkelijke leefomgeving in te richten. Dit doen wij onder andere met wandel- en fietsroutes, ommetjes, biodiversiteit, bankjes en picknickplekken. Dit is ook vastgelegd in de Omgevingsvisie. Uitgangspunt: maak de gezonde keuze (wandelen, fietsen, buiten spelen) de makkelijkste keuze (ontmoedig het gebruik van de auto en zorg dat de beweegmogelijkheden veilig zijn).

Vooruitblik 2024-2026

Met partners bepalen wij welke erkende gecombineerde leefstijlinterventie het meest geschikt is in de lokale situatie van de gemeente Nederweert. Wij zetten deze in gang en monitoren het.

4. Ontmoeten en Meedoen

In de programmaliijn Ontmoeten en Meedoen is het hoger liggend doel dat iedereen mee kan doen en naar eigen vermogen bijdraagt. Wij zorgen voor een prettige leefomgeving, waarbij aandacht is voor bewegen, ontmoeten, groen, voorzieningen in de buurt en gezondheidsbescherming. De sociale basis is op orde en onze inwoners hebben op een laagdrempelige manier toegang tot voorzieningen. Er is extra aandacht voor inwoners die (tijdelijk) een steuntje in de rug kunnen gebruiken. De gemeente, lokale partners en inwoners zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor ontmoeten, meedoen en elkaar helpen. Nederweert samen groots, samen doen!

4.1 Wat willen wij bereiken met Ontmoeten en Meedoen?

In de programmaliijn Ontmoeten en Meedoen streven wij de volgende doelen na:

- In de gemeente Nederweert is er een sterke sociale basis en hebben alle inwoners op een laagdrempelige manier toegang tot de voorzieningen.
- Wij willen een aantrekkelijke leefomgeving creëren, waardoor onze inwoners uitgedaagd worden tot bewegen en ontmoeten. Dit doen wij door te zorgen voor voldoende groen, voorzieningen in de buurt en gezondheidsbescherming.
- Mantelzorgers voelen zich ondersteund, zodat ze de zorg voor hun naaste op een gezonde manier kunnen blijven bieden.

4.2 Wat gaan wij ervoor doen?

Wij zetten in op algemene en laagdrempelige voorzieningen, waarmee wij ontmoeting en het meedoen aan de maatschappij mogelijk maken voor alle inwoners.

Bij de programmaliijn Ontmoeten en Meedoen betrekken wij inwoners op veel verschillende manieren. Dit doen wij onder andere met participatiebijeenkomsten, werkbezoeken, werkgroepen, overleggen met verenigingen, dorpsraden en vrijwilligers, individuele gesprekken, de adviesraad sociaal domein, et cetera.

- **Leefomgeving**

Nederweert is een plattelandsgemeente met veel mogelijkheden tot bewegen, zowel binnen als buiten. In nagenoeg iedere dorpskern zijn sportaccommodaties aanwezig, te gebruiken door verenigingen en particulieren. Buiten zijn er veel wandel- en fietsmogelijkheden. Wij zetten in op extra ommetjes en mogelijkheden tot ontmoeten in parken en op pleinen (met bankjes, speeltoestellen, beweegtuint, pluktuin en dergelijke).

Het speelruimtebeleid wordt opnieuw vormgegeven, waarbij spelen en bewegen voor alle inwoners centraal staat. Dit onderwerp raakt het fysieke en sociale domein; de fysieke inrichting nodigt uit tot bewegen en ontmoeten. De beide domeinen werken daarin nauw samen, onder andere in een Visieteam. Dit team is een denktank voor innovatieve oplossingen in thema's waarin het fysieke en sociale domein duidelijk samen komen.

Het wonen voor mensen met een zorgvraag is geconcentreerd bij voorzieningen, zoals supermarkten en gemeenschapshuizen. Ook is 'Automaatje' beschikbaar, voor mensen die een vervoersvraag hebben. In de Woonzorgvisie besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de invloed die de leefomgeving heeft op het welzijn van inwoners; veilig, samen met de buurt, omzien naar elkaar, ontmoetingsplekken binnen en buiten en activiteiten voor iedereen.

In de Omgevingsvisie Buitengebied in Balans is positieve gezondheid als uitgangspunt meegenomen en vertaald in mogelijkheden tot bewegen en ontmoeten (gezondheidsbevordering), als ook biodiversiteit en schone lucht (gezondheidsbescherming).

De Omgevingsvisie Kernen en Bedrijventerreinen neemt dit ook mee en maakt gebruik van de beschikbare data van de GGD. In de omgevingsvisies komen het fysieke en sociale domein samen.

Vooruitblik 2024-2026

Positieve gezondheid verder implementeren in het fysieke domein, door deelname aan overleggen en totstandkoming van visies. Hieronder valt ook het opstellen van de woonzorgvisie, waarbij de leefomgeving net zo belangrijk is als de woning zelf.

- **Versterken sociale basis**

De sociale basis in de gemeente Nederweert maken wij samen met inwoners. Wij hebben veel vrijwilligers die zich inzetten voor sport, cultuur, bewegen en ontmoeten. Als gemeente faciliteren en stimuleren wij op verschillende manieren deze sociale basis. Dit doen wij samen met inwoners en de vele vrijwilligers.

- In iedere dorpskern zijn er accommodaties beschikbaar voor sport, cultuur en ontmoeten;
- In die accommodaties vinden veel activiteiten plaats, zoals sporten/dansen/bewegen, muziek maken, open inlopen, eetpunten, (thema)bijeenkomsten ouderenbonden/verenigingen, enzovoorts. Deze activiteiten worden vaak gesubsidieerd;
- Het versterken van de functie van de gemeenschapshuizen in preventie en vroegsignalering. Ontmoeten kan op allerlei verschillende manieren in die accommodaties, met activiteiten op het gebied van cultuur, sport, gezonde voeding, enzovoorts;
- Samen met partners geven wij invulling en uitvoering aan het Platform Cultuur Nederweert⁹ door initiatieven zoals de Cultuurweek te ondersteunen;
- Er is een breed aanbod van beweegactiviteiten, waarbij ontmoeten centraal staat (bijvoorbeeld Nederweert op rolletjes (rolstoeltocht) en wandelevenementen);
- Wij organiseren een laagdrempelige dagbesteding (collectieve voorziening) voor mensen van alle leeftijden, waarvoor de open inlopen wat minder geschikt zijn en een zwaardere vorm van dagbesteding (nog) niet aan de orde is;
- Inwonerinitiatieven ondersteunen wij met denkkraft en waar nodig met geld. De denkkraft wordt geleverd door de leefbaarheidsregisseurs. Zij stimuleren en faciliteren inwoners die ideeën hebben en willen uitvoeren voor de gemeenschap;
- In het team Same Ein is het versterken van de sociale basis, preventie en vroegsignalering, onderdeel van de opdracht. Eigenaarschap van de inwoner en naar elkaar omzien, zijn belangrijke doelen. De komende jaren wordt hieraan verder invulling gegeven;
- Wij stimuleren ontmoetingen en duurzame contacten tussen generaties en culturen (arbeidsmigranten, statushouders). In deze mix van leeftijd en achtergrond zien wij mogelijkheden om preventie en vroegsignalering vorm te geven.
- In het project Kansrijk in de wijk krijgen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt de mogelijkheid om specifieke werknemersvaardigheden op te doen. Daardoor doen ze mee in de maatschappij en de klussen die uitgevoerd worden hebben een positief effect op de leefbaarheid;
- De netwerkorganisatie voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt beweegt zich van productiebedrijf naar ontwikkelbedrijf met als motto 'Ieder mens mag er zijn en heeft een talent dat de ruimte verdient om te groeien'. Inwoners waarvoor een reguliere baan niet vanzelfsprekend is krijgen de kans zich te ontwikkelen om het beste uit zichzelf te halen. De netwerkorganisatie gaat een rol spelen in het brede sociale domein als het gaat om preventie en vroegsignalering.

Vooruitblik 2024-2026

Voor alle activiteiten geldt dat borging en continuïteit extra aandacht nodig hebben. Te vaak verdwijnen goede initiatieven omdat er te weinig opvolging aan gegeven kan worden. Wij zetten de komende jaren in op het ondersteunen van onze vrijwilligers, het zoeken van mogelijkheden om nieuwe vrijwilligers te binden, het nog meer betrekken van inwoners bij hun eigen leefomgeving en het durven omzien naar elkaar.

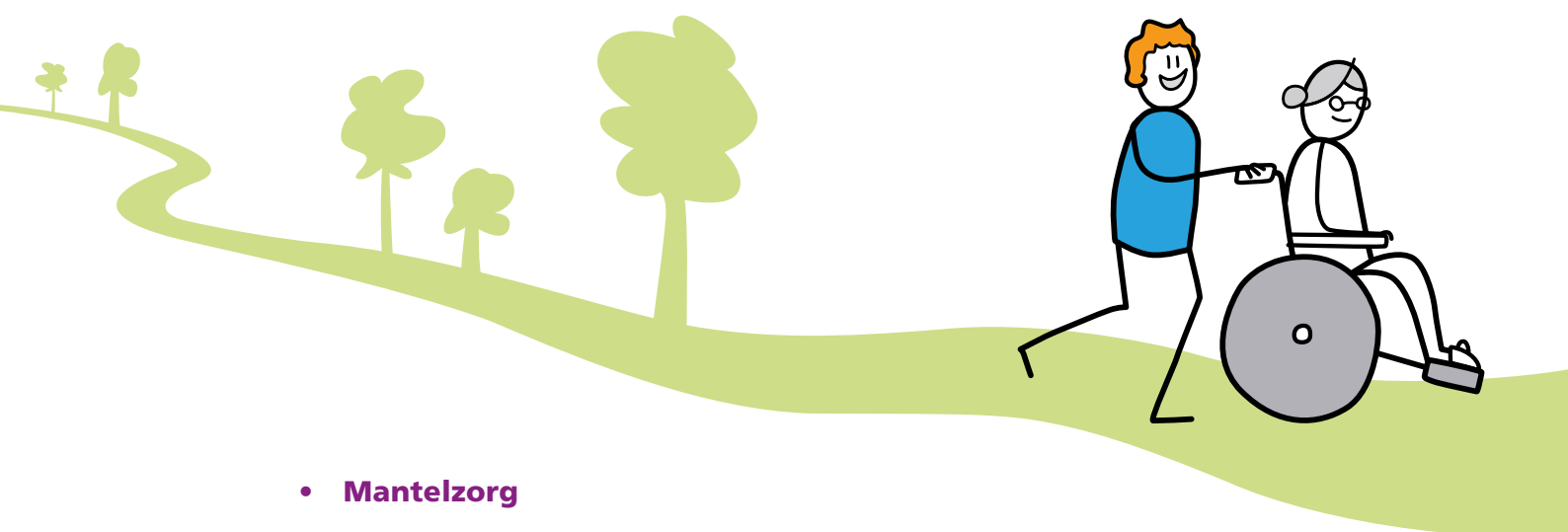
9 Zie voor informatie: www.platformcultuurnederweert.nl

Wij vragen daarbij ook aan onze zorg- en welzijnspartners om intensief samen te werken, ten behoeve van onze inwoners. Kennen en gekend worden zijn ingrediënten om met vertrouwen de beste oplossing te zoeken voor de mensen in de gemeente Nederweert. Onze partners hebben een belangrijke signalerende functie en moeten weten waar ze met hun signalen terecht kunnen. Hierin wordt de privacywetgeving soms als een beperkende factor ervaren. Goede afspraken, vastgelegd in een overeenkomst, kunnen dit makkelijker maken.

Wij investeren in de verbouw/nieuwbouw van gemeenschapshuis De Pinnenhof in Nederweert. Dit wordt een multifunctionele accommodatie met een maatschappelijke en culturele functie.

Wij faciliteren het nieuwe bestuur en alle gebruikers met uitgebreide communicatie en denkkracht om het gemeenschapshuis tot een succes te maken.

• Mantelzorg

Welzijnsorganisatie Punt Welzijn geeft in Nederweert uitvoering aan het werkprogramma mantelzorg, vrijwillige inzet en Kamers met Uitzicht. Zij werken afhankelijk van de ondersteuningsactiviteit samen met partijen vanuit welzijn, zorg, onderwijs, ondernemers, sport en cultuur.

Samen met partners gaan wij de toegankelijkheid en de laagdrempeligheid van het steunpunt mantelzorg en vrijwillige inzet verbeteren. Dat doen wij onder andere, door:

- het project Wonen, Werk en Samenleving ‘Same Ein’ waarbij een meer integrale benadering vanuit het gedachtengoed Positieve Gezondheid wordt nagestreefd;
- het mantelzorgspreekuur en het vrijwilligersspreekuur in de Bibliotheek van Nederweert;
- voorlichting en trainingen in de kernen (bij open inlopen, verenigingen, organisaties en ondernemers).

Wij versterken en ontwikkelen het respijtzorgaanbod door het werven en binden van nieuwe vrijwilligers. Daarbij zetten wij in op deskundigheidsbevordering door het geven van trainingen en cursussen gericht op bepaalde doelgroepen. Denk aan dementie, mensen met psychische klachten en niet aangeboren hersenletsel (NAH).

Vooruitblik 2024-2026

Jaarlijks wordt het programma bijgesteld op basis van nieuwe ontwikkelingen, evaluaties en monitoring.

- **Brede Regeling Combinatiefuncties**

De gemeente Nederweert neemt deel aan de Brede Regeling Combinatiefuncties. De combinatiefunctionarissen worden ingezet bij de programma's Vitaal en Zelfredzaam, Gezond en Actief opgroeien en Ontmoeten en Meedoen. Onderstaand de toelichting op het programma Ontmoeten en Meedoen:

Sport, bewegen en cultuur zijn de verbindende schakels in de gemeente Nederweert. Het zorgt voor een prettige leefomgeving met actieve en leefbare wijken. Inwoners worden gestimuleerd tot vrijetijdsbesteding en ontmoeting en participatie, wat een positieve bijdrage levert voor een sterke buurt.

Verenigingen zijn belangrijk voor de ontmoeting, leefbaarheid en ontwikkeling van inwoners in de gemeente Nederweert. Wij zien echter dat steeds meer verenigingen onder druk komen te staan. Het traditioneel verenigen voldoet steeds minder aan de wensen die wij als samenleving hebben. Wij willen ons nog wel verenigen, maar op een flexibele en vernieuwende manier. Het is belangrijk verenigingen te inspireren, begeleiden en ondersteunen. Dit doen wij op een duurzame manier.

De combinatiefunctionarissen die uitvoering geven aan dit programma:

- Adviseur Verenigen en Ontmoeten
- Cultuurcoach

Vooruitblik 2024-2026

Per schooljaar stellen wij een werkplan op voor de inzet van de combinatiefunctionarissen.

De werkzaamheden worden daarin nader toegelicht.

5. Kennis- en adviesfunctie GGD en coördinatie preventie

Het versterken van de kennis- en adviesfunctie van de GGD en de coördinatie regionale aanpak preventie zijn onderdelen die over alle drie de programmalijnen heen belangrijk zijn.

- **Versterken kennis- en adviesfunctie GGD**

De GGD heeft de taak om data te verzamelen en te duiden om zodoende inzicht te bieden in de gezondheidssituatie van onze bevolking. Dit gebeurt op basis van diverse monitors, waaraan vanaf september 2025 ook de Kind monitor wordt toegevoegd.

In de ontwikkeling Wonen Werken Samenleven maken wij gebruik van de wijkfoto's die de GGD Limburg-Noord heeft opgesteld. Ook voor andere data (diverse monitors, fysiek en sociaal) maken wij gebruik van de beschikbare gegevens. Denk hierbij aan de gegevens over mentale gezondheid en het gebruik van alcohol en drugs. De monitoring van Centering zwangerschap is eveneens bij de GGD belegd.

Door uitbreiding van de monitoringsmogelijkheden kan de GGD ons voorzien van analyses en adviezen op groeps- en doelgroepenniveau en succesvolle (elementen van) interventies en samenwerkingen.

Om een stevigere kennis- en adviespartner te kunnen zijn voor gemeenten en gemeenten beter te kunnen ondersteunen bij lokale beleids- en gezondheidsdoelen, is de GGD Limburg-Noord gestart met het inrichten van GGD-teams. Deze GGD-teams informeren en adviseren gemeenten op basis van integrale data, kennis en informatie over de voor hen grootste uitdagingen. Daarbij streeft de GGD Limburg-Noord naar betere afstemming aan de voorkant.

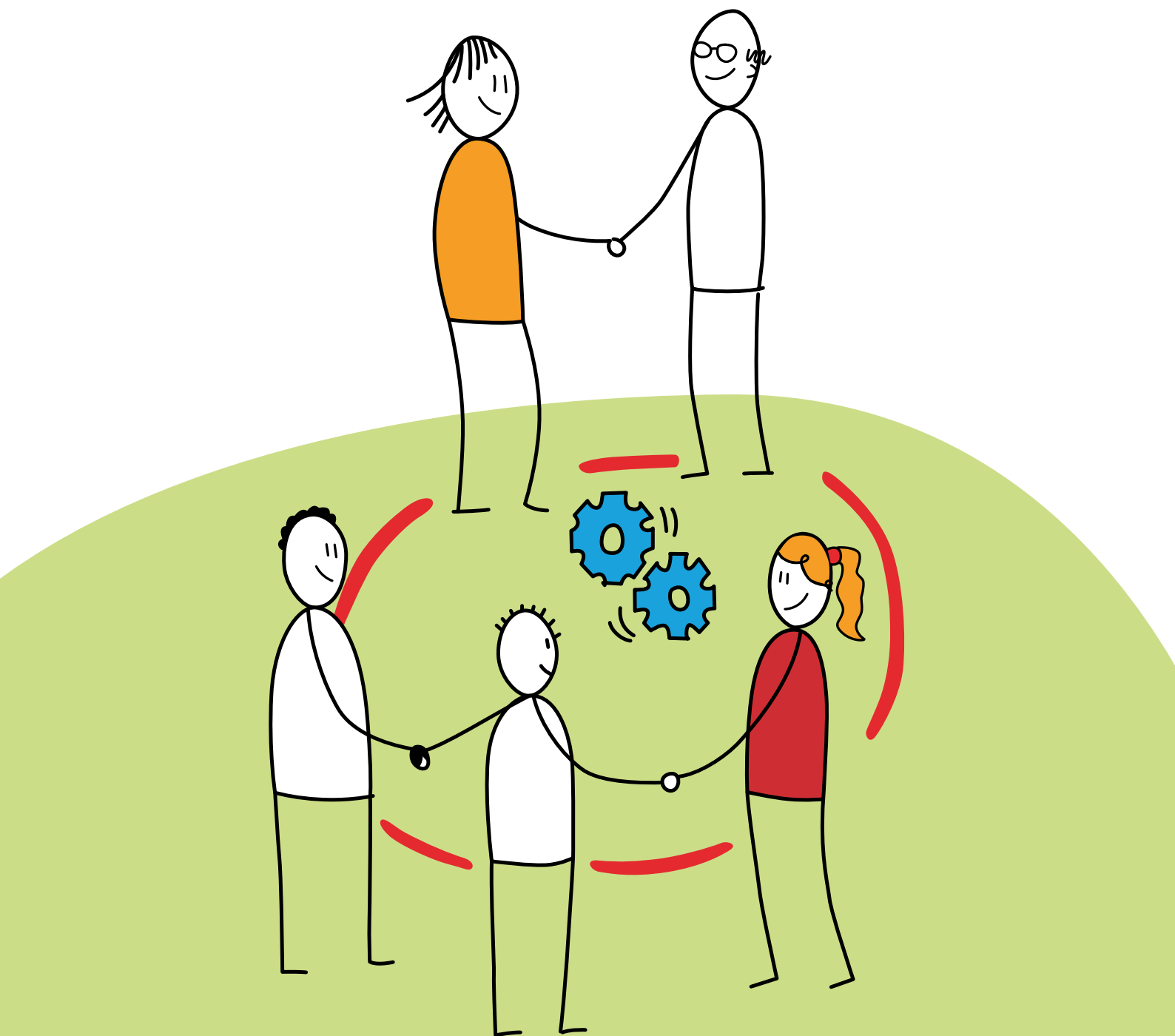
Met de inrichting van de regionale kennisinfrastructuur wordt het totaal aan beschikbare kennis van effectief gezondheidsbeleid gebundeld om versnippering te voorkomen. Ook worden landelijke, (sub)regionale en lokale lijnen korter en de toepasbaarheid van effectieve interventies, programma's en samenwerkingen groter. Daar waar de GGD-teams verbinding in de regio zullen stimuleren, komt de GGD Limburg-Noord via de regionale kennisinfrastructuur ook meer in haar kracht te staan.

Een voorbeeld van de manier waarop de GGD Limburg-Noord kennis kan delen en inzichtelijk maken is de themategel GALA op het Kennisplein van de GGD. Daarin hebben de onderzoekers van de GGD Limburg-Noord de bestaande kennis uit allerlei bronnen gebundeld. De inhoud wordt in samenspraak met gemeenten bepaald en op basis van actualiteiten continu bijgewerkt.

- **Coördinatie regionale aanpak preventie**

Voor een regionale aanpak preventie is samenwerking tussen het gezondheidsdomein, het sociale domein en het zorgdomein belangrijk. Vanuit het Integraal Zorgakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord wordt hieraan verder invulling gegeven. De uitwerking vindt de komende tijd plaats.

Over de coördinatie van de vijf regionale ketenaanpakken is nader overleg gepland met alle gemeenten en de GGD Limburg-Noord.

6 Monitoring en evaluatie

De gemeente Nederweert heeft een projectteam samengesteld voor het opstellen van dit integrale plan. Het projectteam bestaat uit:

- Beleidsregisseur sociaal (gezondheid en preventie)
- Beleidsmedewerker samenleving
- Beleidsmedewerker leefbaarheid, inburgering en subsidies
- Beleidsmedewerker sport en onderwijs
- Adviseur en vakspecialist Financiën | Controller
- Communicatieadviseur

De projectleden zijn als regisseur ook verantwoordelijk voor de uitvoering van de projecten en activiteiten zoals benoemd in hoofdstuk 2 t/m 5. Om de integraliteit en samenwerking te behouden en bevorderen komt het projectteam geregeld samen. Minimaal vier keer per jaar. Dan bespreken wij de voortgang van de uitvoering binnen de programmalijnen, de behaalde resultaten en de financiën. Op uitnodiging van het projectteam sluiten ook samenwerkingspartners aan.

De bijeenkomsten van het projectteam zijn monitoringsmomenten. Wat gaat goed en wat kan beter? Er kan besloten worden om bij te sturen op de uitvoering van het integraal plan. Dit gebeurt altijd in overleg met de samenwerkingspartners en de verantwoordelijk portefeuillehouder. Daarnaast ontvangt de portefeuillehouder twee keer per jaar een voortgangsrapportage over de uitvoering.

Verder werkt de gemeente Nederweert mee aan (tussentijdse) evaluaties van het rijk van het integraal plan van de Brede SPUK 2023-2026, het Lokaal Sportakkoord en de inzet van de Brede Regeling Combinatiefuncties 2023-2026.

7. Programma's en schema Brede SPUK

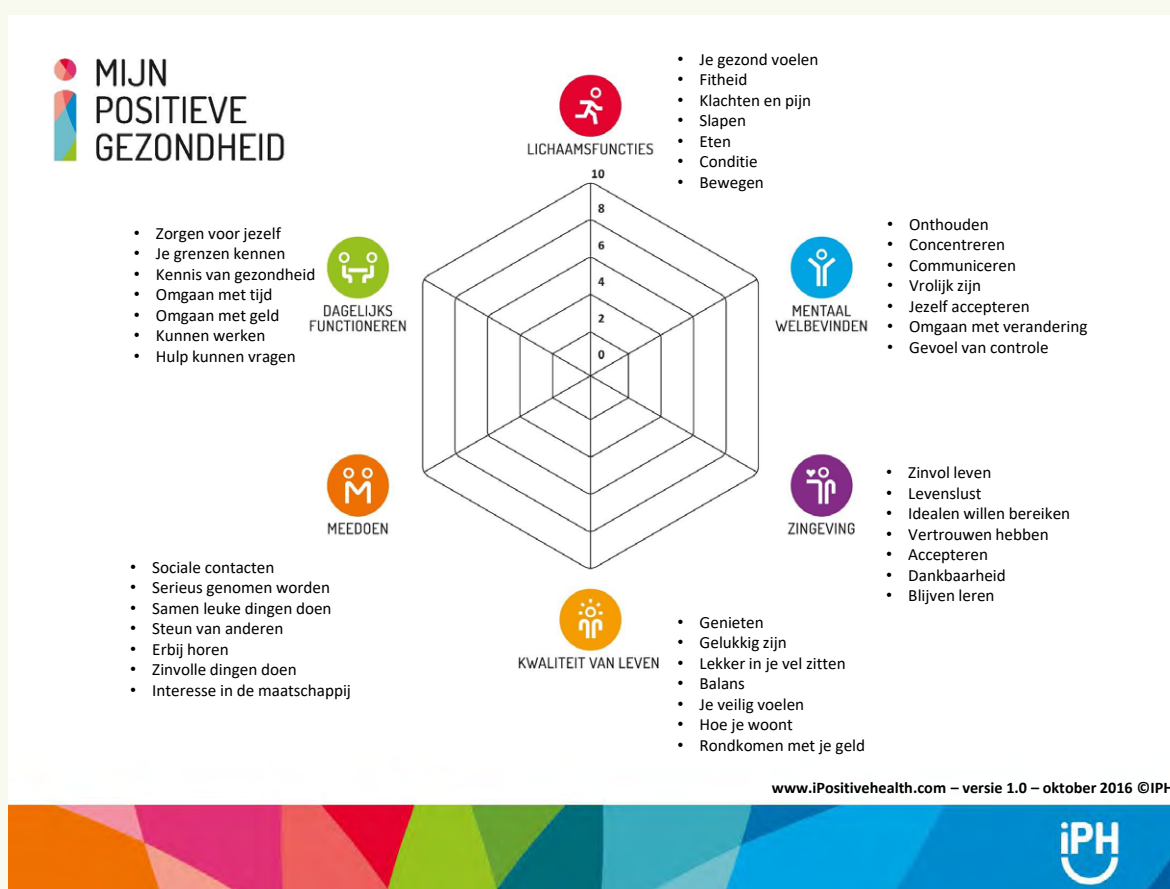
Omschrijving	Gezond en Actief opgroeien	Vitaal en Zelfredzaam	Ontmoeten en Meedoen
Lokaal Sportakkoord	✓	✓	✓
Brede Regeling Combinatiefuncties	✓	✓	✓
Terugdringen Gezondheidsachterstanden	✓	✓	✓
Kansrijke start	✓	✓	
Mentale gezondheid	✓		✓
Aanpak overgewicht en obesitas	✓		
Valpreventie		✓	✓
Leefomgeving	✓		✓
OKO & vroegsignalering alcoholproblematiek	✓		
Versterken sociale basis	✓	✓	✓
Mantelzorg		✓	✓
Eén tegen eenzaamheid	✓	✓	✓
Welzijn op recept		✓	✓
Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	✓	✓	✓
Coördinatiekosten regionale aanpak preventie	✓	✓	✓

8 Lokale uitvoeringsprogramma's

De acties die zijn genoemd in de drie beschreven programmalijnen zijn meer gedetailleerd uitgewerkt in lokale en regionale akkoorden, nota's, beleids- en uitvoeringsplannen. In deze plannen wordt, waar dit van toepassing is, ook de meerjarenplanning van uitvoering en evaluatie nader toegelicht. Voor de acties uit de programmalijnen zijn de volgende stukken relevant:

- Majeure programma Positieve Gezondheid Nederweert
- [Regionaal beleidsplan sociaal domein 2020-2023 Leudal, Weert en Nederweert](#)
- Regionaal beleidsplan sociaal domein 2024-2027 Leudal, Weert en Nederweert (in ontwikkeling)
- Lokaal Sportakkoord (herijkte versie)
- Transitie Sport en Bewegen – inzet combinatiefunctionarissen sport
- Werkplan combinatiefunctionarissen schooljaar 2023-2024
- [Plan van Aanpak 'Nederweert, wij zijn er voor elkaar! - 2020-2024' \(eenzaamheid\)](#)
- Uitvoeringsovereenkomst Gemeente Nederweert en Stichting Punt Welzijn 2023-2026
- Werkprogramma welzijnsorganisatie Punt Welzijn 2023: mantelzorg, vrijwillige inzet en Kamers met Uitzicht
- Uitvoeringsprogramma dementievriendelijke gemeente Nederweert 2020-2023
- Visiedocument Wonen Werken Samenleven
- Lokaal uitvoeringsprogramma GGD
- Armoedebeleidsplan
- Taalakkoord Midden-Limburg
- Lokaal Taalakkoord
- Uitvoeringskader Regionaal Instituut Cultuur- en Kunsteducatie (RICK) 2020-2023
- Uitvoeringsprogramma Cultuur 2024-2027 RICK (in ontwikkeling)
- NPO plan Nederweert
- Beleidsplan onderwijsachterstanden Nederweert 2023-2027
- [Beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2025](#)
- Uitvoeringsplan schuldhulpverlening en vroegsignalering 2021-2025
- [Het Manifest Preventieve Gezondheid Noord- en Midden-Limburg](#)

Positieve Gezondheid

Positieve gezondheid is een bredere kijk op gezondheid, uitgewerkt in zes dimensies. Die bredere benadering draagt bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan, én om zo veel mogelijk eigen regie te voeren. Het gaat dus vooral om de veerkracht van mensen om zich aan te passen aan wat zich in het leven voordoet.

Deze brede invulling is uitgewerkt in zes dimensies, die zijn weergegeven in het spinnenwebdiagram hiernaast. De zes dimensies zijn (beschreven in de officiële termen én in kindertaal middels een kindtool):

1. Lichaamsfuncties/mijn lichaam: energie hebben, je goed voelen, maar ook gezond eten en bewegen en lekker slapen;
2. Mentaal welbevinden/mijn gevoelens en gedachten: omgaan met tegenslagen, omgaan met gevoelens, je aan kunnen passen en jezelf accepteren;
3. Zingeving/nu en later: kijken naar de toekomst en doelen en dromen, talentontwikkeling;
4. Kwaliteit van leven/lekker in je vel zitten: genieten, gelukkig zijn en vrolijk zijn (hobby's en samen zijn met anderen en dieren);
5. Meedoen: bijvoorbeeld het hebben van vrienden, hobby's, vrijwilligerswerk;
6. Dagelijks functioneren/dagelijks leven: jezelf kunnen zijn, naar school gaan, het hebben van vrije tijd (bezigdheden op vaste momenten).

Bijlage 2:

Startbeeld gemeente Nederweert in cijfers

Onderdeel 1:

Sportakkoord

	Nederweert	GGD-regio Limburg-Noord	Nederland
Voldoet aan de beweegrichtlijn (18+)	45%	45%	47%
Beweegt dagelijks 1 uur (jongeren)	23%	16%	16%
Doet iedere week aan sport (18+)	53%	52%	54%

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2022 en gezondheidsmonitor Jeugd 2021

Onderdeel 2:

Combinatiefunctionaris

	Nederweert	GGD-regio Limburg-Noord	Nederland
Lidmaatschap van vereniging (18+)	74%	66%	-
Lidmaatschap van een sportvereniging	42%	41%	-

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2020

Onderdeel 3:

Gezondheidsverschillen

	Nederweert	GGD-regio Limburg-Noord	Nederland
Ervaart de gezondheid als (zeer) goed	72%	69%	70%

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2022

Onderdeel 4:

Kansrijke start

	Nederweert	GGD-regio Limburg-Noord	Nederland
Vroeggeboorte of dysmaturiteit	15%	16%	15%

Bron: Perined via WSJG (2017-2021)

Onderdeel 5:

Mentale gezondheid

	Nederweert	GGD-regio Limburg-Noord	Nederland
Psychische klachten (18+)	15%	21%	22%
Psychische klachten (jongeren)	14%	24%	27%
Hoog risico op een angststoornis of depressie (18+)	5%	8%	10%
Gemiddelde tot hoge veerkracht (18+)	89%	84%	83%
Herstelt meestal snel na moeilijke periode (jongeren)	70%	67%	65%

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2022 en gezondheidsmonitor Jeugd 2021

Onderdeel 6:

Overgewicht en obesitas

	Nederweert	GGD-regio Limburg-Noord	Nederland
Heeft overgewicht (18+)	49%	52%	50%
Had overgewicht bij laatste JGZ meting (2-18 jaar)	10%	12%	-

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2022 en JGZ registratiegegevens peildatum 1-1-2023

Onderdeel 7:

Valpreventie

	Nederweert	GGD-regio Limburg-Noord	Nederland
Verhoogd valrisico (65+)	27%	31%	-
Voldoet aan richtlijn spier- en botversterking	76%	76%	74%

Bron: Gezondheidsmonitor volwassen en ouderen 2020

Onderdeel 8:

Leefomgeving

	Nederweert	GGD-regio Limburg-Noord	Nederland
Vindt buurt beweegvriendelijk (18+)	85%	81%	-
Vindt voldoende koele plekken in de buurt	60%	64%	-
Ervaart ernstige geluidhinder (18-64 jaar)	12%	18%	-
Fijnstof	18,9µg/m ³	16,9µg/m ³	16,4µg/m ³
Stikstofdioxide	12,4µg/m ³	12,9µg/m ³	14,2µg/m ³

Bron: Gezondheidsmonitor volwassen en ouderen 2020 & Rapport luchtkwaliteit en Gezondheid Limburg 2022

Onderdeel 9:

Opgroeien in een kansrijke omgeving

	Nederweert	GGD-regio Limburg-Noord	Nederland
Rookt (18+)	11%	16%	17%
Overmatig alcoholgebruik (18+)	8%	7%	7%
Heeft in de afgelopen 4 weken alcohol gedronken jongeren (klas 2 en klas 4)	28%	35%	29%

Bron: Gezondheidsmonitor volwassen en ouderen 2022 en gezondheidsmonitor Jeugd 2021

Onderdeel 10:

Sociale basis

	Nederweert	GGD-regio Limburg-Noord	Nederland
Doet vrijwilligerswerk (18+)	29%	26%	25%
Vindt dat er voldoende ontmoetingsplekken zijn (18+)	73%	71%	-
Contact met burens (18-64 jaar)	24%	27%	-

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2022

Onderdeel 11:

Mantelzorg

	Nederweert	GGD-regio Limburg-Noord	Nederland
Is op dit moment (intensieve) mantelzorger	17%	15%	13%

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2022 en gezondheidsmonitor Jeugd 2021

Onderdeel 12:

Eenzaamheid 18+

	Nederweert	GGD-regio Limburg-Noord	Nederland
Is (matig tot zeer ernstig) eenzaam (18+)	44%	48%	49%
Voelde zich in de afgelopen 4 weken soms tot heel vaak eenzaam (jongeren, klas 2 en 4)	23%	26%	30%

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2022 en gezondheidsmonitor Jeugd 2021

Onderdeel 13:

Welzijn op recept

	Nederweert	GGD-regio Limburg-Noord	Nederland
Heeft 3 keer of meer contact gehad met de huisarts in afgelopen 2 maanden (18+)	7%	8%	8%

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2022